

2 lei

27 de ani

BURSA

ZIARUL OAMENILOR DE AFACERI

presă independentă

Joi, 17 mai 2018 nr. 88 (6149), anul XXVII

16 pagini

■ EUROSTAT: Țara noastră - cea mai mare inflație din UE, în aprilie

PAGINA 2

■ Coreea de Nord amenință că anulează summit-ul cu SUA privind cerințele nucleare

PAGINA 3

■ CURTEA EUROPEANĂ DE JUSTIȚIE: "Instanțele naționale - obligate să analizeze din oficiu caracterul abuziv al unei clauze bancare"

PAGINA 5

■ FNGCMM - profit brut în creștere cu 55%

PAGINA 8

■ Bursa din Winnipeg se închide după 131 de ani de existență

PAGINA 16

GRAM AUR = 162,9328 RON

FRANC ELVEȚIAN = 3,9233 RON

EURO = 4,6338 RON

DOLAR = 3,9251 RON

Ilustrație de MAKE

DUPĂ 200 DE ANI:

Inamicii societății deschise nu se inspiră din Marx

Cei două sute de ani de la nașterea lui Karl Marx ar fi trecut probabil neobservați dacă președintele Comisiei Europene, Jean-Claude Juncker,

nu ar fi ales să participe la ceremoniile din Trier și nu ar fi inaugurat, cu această ocazie, o expoziție dedicată autorului *Manifestului Partidului Communist*. Cum însă Juncker a ales să facă acest lucru, iar această alegere are o clară conotație politică, prezența și omagiul său au trezit

controverse și au provocat o adevărată exorcizare anti-marxistă.

Cum se poate ca un politician creștin democrat a cărui lungă carieră politică a fost opusă viziunii socialiste să rostească un discurs apreciativ despre Karl Marx? Solul participării lui Juncker la comemorările de la Trier din 4 mai a fost atât de mare încât unii l-au acuzat că l-a relegitim pe Marx, iar alții au vorbit de o „insulă la adresa victimelor comunismului”.

În fapt, Jean-Claude Juncker a vorbit despre „un filosof care a crezut că viitorul avea aspirații creative” și că ruina i se reproșează „fapte de care nu este responsabil și pe care nu le-a făcut”. Se poate vorbi *sine ira et studio* despre Marx la două sute de ani de la nașterea sa? Când Tacitus își propunea să vorbească „fără ură și părtinire” despre domniile lui Caius, Claudius și Nero, la puțin peste o jumătate de secol de la evenimentele relatate,

informațiile despre acești împărați romani fuseseră deja „falsificate” sub impulsul „urii de moment”. Ori, istoria se repetă mereu și așa se pare că s-a întâmplat și cu Marx, a cărui gândire este de cele mai multe ori interpretată fie cu o prea mare bunăvoință, dar de cel mai multe ori cu ostilitate.

Dacă privim obiectiv contextul formării tânărului Jean-Claude Juncker, observăm că educația sa se face sub impactul atât de controversatului an 1968. Ori, deja manifestațiile din 1968 anunțau despărțirea irevocabilă de Marx. Desigur, procesul începuse cu multă vreme înainte, dar după 1968 influența teoretică lui Marx s-a volatilizat. Dar, dacă datele istoriei nu pot fi schimbate, în schimb interpretarea ei rămâne de multe ori subiectivă. Iar Marx, cu întreaga sa moștenire, nu avea cum să scape unei asemenea evoluții.

Filosof marginal, dar important gânditor social, cu influență asupra so-

ciologiei și economiei, Karl Marx a fost un martor al timpului său.

Viziunea sa economică și socială purta inevitabil marca secolului al XIX-lea. Conceptele pe care le-a propus sau promovat au avut o influență indiscutabilă asupra interpretării societății. Conceptul luptei de clasă, Marx îl imprumutase de la istoricii liberali precum Guizot, care considera că „lupta de clasă este cea care acoperă istoria modernă”. Marx a transformat însă aceste concepte în funcție de viziunea sa „materialist istorică”, dându-le o altă semnificație. În economie, viziunea sa critică a sesizat problemele structurale ale economiei capitaliste din timpul său, dar, dincolo de intuiții, puse într-o grilă de interpretare specifică, nu avea cum să prevadă dezvoltarea impetuoasă a capitalismului speculativ din secolul al XX-lea. Iar unele din teoriile sale, precum cea a „înstrăinării” din *Manuscrisele econo-*

mice de la 1844 rămân și astăzi interesante. Toate acestea însă nu îl transformă pe Marx într-un partizan al democrației și nu îl absolvă de responsabilitatea sa în derivatele totalitare pe care sistemele politice ce s-au revendicat din gândirea sa le-au produs. Marx a fost și a rămas, cum constata Karl Popper într-o carte celebră, un „inamic al societății deschise”. Dar nu mai este marele inamic! (Popper îi dedicase lui Marx al doilea volum din *Societatea deschisă și inamicii săi*.)

Deși, având în vedere reacțiile provocate de intervenția lui Juncker de la Trier, s-ar părea că „o stafie bănuie Europa” - nu cea a comunismului, ci a marxismului - în lumea de astăzi inamicii societății deschise, populiști sau liberali, nu se inspiră din Marx, ci din gândirea adversarilor săi ideologici și politici de la începutul secolului trecut.

CRISTIAN PÎRVOLESCU